

תורה ממרום - פרשת שמות

שמות השבטים והגואלים

מאת : עזרא מרום

בס"ד

ספר שמות נקרא גם " ספר הגאולה" היות שבו מתואר תהליך גאולתם של ישראל ממצרים והפיכתם לעם. להלן נעסוק בגאולה הנרמזת בשמות השבטים ובשמות הגואלים.

1. שמות השבטים

"ואלה שמות בני ישראל...ראובן שמעון ... " על פסוק זה הפותח את ספר שמות אומר המדרש רבה: " על שם גאולת ישראל נזכרו כאן השבטים שבשם נרמזה הגאולה. להלן אפרט רמזים אילו:
 ראובן= ראה ראיתי את עני עמי.
 שמעון= וישמע אלוקים את נאקתם.
 לוי= הקב"ה התחבר לעם ישראל מתוך הסנה לקיים מה שנאמר: "עימו אנכי בצרה" יהודה= על שם שהודו לקב"ה.
 יששכר= נתן הקב"ה לישראל כשכר שעבודם את ביזת מצרים ואת ביזת הים כדי לקיים את הבטחתו להם: ואחרי כן יצאו ברכוש גדול".
 זבולון= בנית בית המקדש שנאמר: "בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים" בנימין= על שם ימינך ד' נאדרי בכח".
 דן= על שם "וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול".
 נפתלי= על שם התורה ומצוות שניתנו לישראל שהם מתוקים מדבש ומנופת צופים.
 גד= על שם המן שעליו נאמר כזרע גד לבן.
 אשר= לפי הפסוק: "ואשרו אתכם כל הגויים כי תהיו ארץ חפץ"
 יוסף=שעתיד הקב"ה להוסיף ולגאול את ישראל כשם שגאלם ממצרים שנאמר: "והיה ביום ההוא יוסיף ד' ידו על הגויים".

2. שמות הגואלים

בזכות נשים צדקניות נגאלו עם ישראל . תפקיד האישה להיות אמא כדברי דבורה הנביאה" עד שקמתי דבורה, קמתי אִם בישראל" למרות תפקידיה כנביאה וכשופטת היא מעדיפה את התואר: "אם" . בתואר זה רמוזים כל גואלי ישראל בעבר ובעתיד שהרי אם בראשי תיבות= אֶהרון מֶשה, אַסתר מֶרדכי, אֶליהו מְשיח !. גאולתם של ישראל מתבצעת תמיד על ידי גואלים כפולים ששמותיהם מתחילים באותיות א' ו מ'. מה משמעות עובדה זו ?
 תנאי הכרחי לגאולתם של ישראל שהם חייבים להיות מאוחדים מבפנים ואח"כ להיות מיוצגים כלפי חוץ מול אומות העולם.
 להשגת האחדות הפנימית דאגו הגואלים ששםם מתחיל באו א' :
 אהרן אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. הוא פעל לקירוב הלבבות.
 אסתר אמרה למרדכי" לך כנוס את כל היהודים" .
 אליהו יפעל לאחדות בתוך המשפחה עליו נאמר בספר מלאכי ג: " הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם".

לעומתם על קשרי החוץ דאגו כל הגואלים ששםם מתחיל באות מ' כלהלן:
 משה ייצג את העם מול פרעה
 מרדכי עמד מול אחשורוש
 משיח ייצג בעתיד את ישראל מול כל אומות העולם.

יהי רצון שיתקיים בנו "מי שגאל אותנו מעבדות לחירות, הוא יגאל אותנו בקרוב ויקבץ כל נידחינו. חברים כל ישראל ונאמר אמנ!" (מתוך התפילה לברכת החודש).